

Panna Maria Montserratská na Bezdězi

V benediktinském opatství Santa Maria de Montserrat, na „pilovité hoře“ nedaleko Barcelony, se po staletí uctívá milostná socha Panny Marie zvaná La Moreneta („malá tmavovláška“). Místo, kde podle tradice stávala již v antice římská svatyně bohyně Venuše, se stalo jedním z nejvýznamnějších mariánských poutnic

Podle legendy byla mariánská socha (z 12. století) roku 718 ukryta na hoře Montserrat před maurskými nájezdy. Dodnes je vystavena k veřejné úctě na stříbrném oltáři klášterní baziliky, na místě, kam se podle vyprávění vždy zázračně vracela, na stříbrném oltáři klášterní baziliky, na místě, kam se podle vyprávění vždy zázračně vracela.

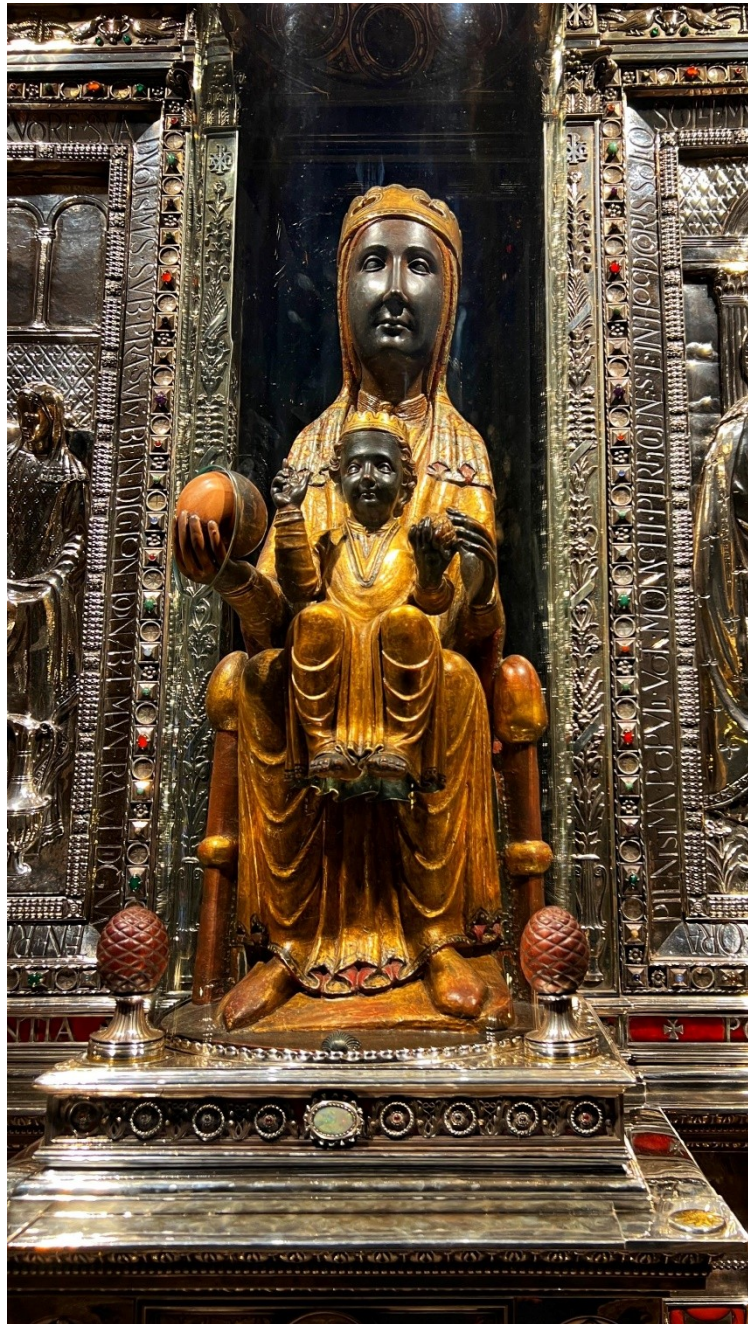
K Montserratu putovali poutníci nejen ze Španělska, ale z celé Evropy. S Madonou Montserratskou jsou spojeny četné zázraky. Roku 1203 zde putoval Petr Nolasco, zakladatel řádu mercedariánů, a dne 25. března 1522 sem po válečných zraněních dorazil Ignác z Loyoly, který zde odložil svou zbroj a rozhodl se pro cestu služby Bohu. Socha byla slavnostně korunována papežem Lvem XIII. roku 1881.

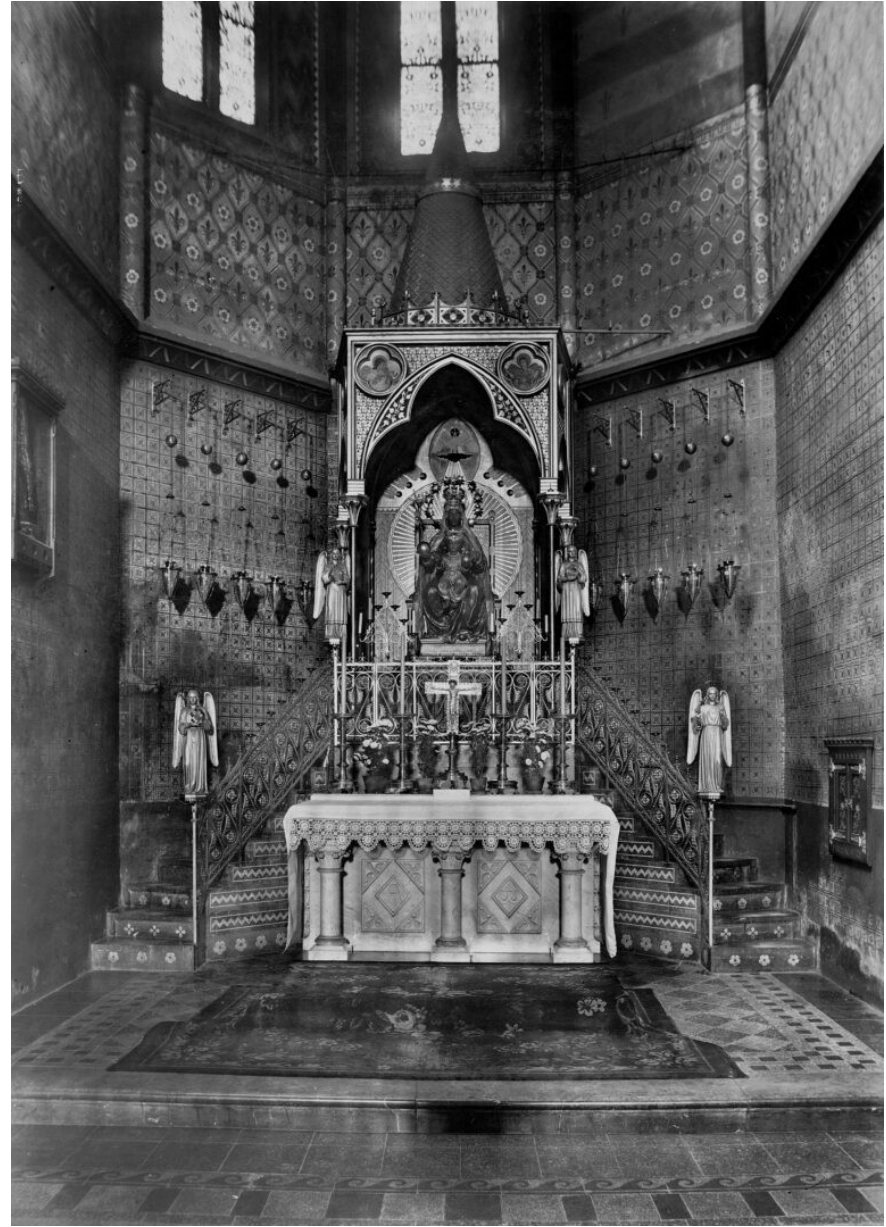
Velké úcty se Madona Montserratská dočkala i v českých zemích. Roku 1632 nechal císař Ferdinand II. ve Vídni za Skotskou bránou zřídit klášter montserratských benediktinů, jehož prvním opatem se stal řeholník Benedikt Peñalosa de Modragon. Ten přišel ze Španělska v doprovodu infantky Marie, budoucí manželky Ferdinanda III., a přivezl s sebou i tři devocionální kopie Panny Marie Montserratské.

Španělští montserratské benediktini převzali roku 1635 také klášter v Emauzích a v nové kapli zde umístili poměrně věrnou kopii katalánského originálu. Na vnější stěně kaple se dodnes dochoval reliéf andělů, kteří pilou řezou horu, což je obrazná připomínka „pilovité hory“ Montserrat

Benedikt Peňaloza, Marie Habsbursko španělská, choť, 1635 španělští benediktýni

Kostel sv Benedikta na Hradčanech

Na hradčanském náměstí se dále zastavíme v **kostele sv. Benedikta** při bývalém klášteře karmelitek. **Císař Ferdinand II. zde zamýšlel založit klášter zasvěcený Panně Marii Montserratské.** Avšak po smrti císaře Ferdinanda III. (zem. 1657) z tohoto záměru sešlo. V roce 1627 se zde za finančního přispění císaře Ferdinanda II. usadili barnabité (řeholníci sv. Pavla). Ti zde působili až do roku 1792, kdy je vystřídali karmelitánky, které neuhájily svá práva na návrat do kláštera při kostele sv. Josefa na Malé Straně. Jedinou památkou na snahu zasvětit klášter Panně Marii Montserratské byl dnes nezvěstný velký obraz visící na kruchtě chrámu, umístěný původně na hlavním oltáři. Podle popisu Františka Ekerta zde byla zobrazena černá Panna Marie Montserratská, vznášející se nad Montserratem; ve spodní části obrazu klečel sv. Pavel, sv. Benedikt a císař Ferdinand III. s chotí.

Don Baltasar de Marradas a Bartoloměj de Marradas, Obraz z městského kostela Narození Panny Marie ve Vodňanech, zástava v roce 1623 za půjčku 7000 rýnských císaři Ferdinandovi II.

Hrad Bezděz

Benedikt Peňaloza de Modragon. .Albrecht z Valdštejna odňal Bezděz augustiniánům z Bělé- Dvezena sem byla 8. září 1661 opatem emauzským a z někdejšího královského hradu, nyní kláštera, se rázem stalo jedno z nejproslulejších severočeských poutních míst, k němuž mířily tisíce a tisíce poutníků ročně – například mezi lety 1714 až 1727 jich bylo napočítáno přes více jak čtvrt milionu. Když roku 1766 uplynulo sto let od umístění sošky na Bezdězu, konala se zde bombastická oslava. Vydána byla dokonce zvláštní jubilejní publikace: Veremund Proche: Historische Beschreibung der marianischen Berg Bezdicz in Böhheim.. Prag 1743., Jeroným Cechner, Centifolia rosa mystica-Růže stolistá tajemství plná z Monserratu do Čech přesazená, na vrchu rozkošném štěpovaná. Praha 1766, krásy krajiny!!!) Benediktýnský kněz Johann Zatoczil se při svém patetickém kázání v bezdězském klášteře nezdráhal vrch Bezděz, tento domov „mateřského smilování Panny Marie“, symbolicky srovnat s biblickými horami Morií, Sinajem a Tábozem. Zatoczilovu kázání pravděpodobně naslouchal i tehdy pětatřicetiletý Vincenc hrabě Valdštejn-Vartenberk, který nad slavnostmi převzal patronát. Určitě jej tehdy nenapadlo, že za 20 let bude muset zorganizovat převoz uctívané madony do Doks. Na rozdíl od osvícensky uvažujícího Josefa II. možná ještě v roce 1786 stále věřil v její zázračnost.

Při kázni v roce 1766 neopomněl Johann Zatoczil připomenout, proč je na severu Čech uctívána zrovna Panna Maria Montserratská: v první polovině 17. století odjela do Vídně zbožná španělská princezna Marie, aby se tu stala chotí rakouského císaře Ferdinanda II. Ze Španělska ji následoval montserratský mnich Balthasar Peñaloza, který měl za úkol v habsburské monarchii rozšířit kult madony z Montserratu. Prý s sebou již přivezl tři kopie sošek, jež v Montserratu dotýkal s originální soškou. Jedna madona zůstala v klášteře ve Vídni, druhá se dostala do pražského kláštera Emauzy a třetí na Bezděz. Díky doteku kopií s originálem se měla na tři nové sošky přenést zázračnost původní madony, o níž Johann Zatoczil vyprávěl, že byla kdysi ukryta před Araby v montserratských horách a následně objevena díky světlu z nebes. Během převozu se s ní údajně nedalo pohnout z místa, kde jistý Ewarin znásilnil, podřezal a zahrabal dceru barcelonského místodržitele. Po odstranění hlíny, jak Zatoczil přesvědčoval posluchače, ale dívka vyskočila z hrobu živa a zdráva.

20. Února 1786 socha převezena na popud Vincence hraběte Valdštejna-Vartenberka převážena v bedně na saních do Doks.

Dne 20. Února 1786 byla socha na popud Vincence hraběte Valdštejna-Vartenberka převážena v bedně na saních do Doks.

Das wahre Gnadenbild unserer lieben
 Frauen von Monserat zu Schlos Böffing

Socha Panny Marie
Montserratské v
kostele v Doksech

Foto: katalog Máchův kraj

Kapličky lemuující cestu na královský hrad nechala v roce 1686 postavit hraběnka Marie Anna z Valdštejna. Kapliček je celkem patnáct a lemovaly cestu desetitisíců poutníků, kteří přicházeli na Bezděz, aby se poklonili černé Madoně montserracké, která sem byla přinesena v roce 1661 řádem montserratských benediktinů. Kapličky byly vyzdobeny nejprve malbami a později dřevořezbami s výjevy ukřižování Krista - křížovou cestou od neznámého autora. Reliéfů bylo čtrnáct, v patnácté kapličce u úpatí hradu byla umístěna socha Panny Marie. Reliéfy byly z přelomu 17. a 18. století.

CENTIFOLIA ROSA MYSTICA

mit hundert Blättern prangende;

Sheimnus-volle;

aus Spanien von Monserrat, in
das Königreich Böhme

auf den trostreichen

Berg Bezdiez

übersezte **R**ose

allwo Hochselbe durch ganze hundert Jahr ihren andäch-
tigen Verehrern sich mildreich zeigt,
zur Ehre und Lob

DEI GENITRICI REFERT GRATIAS
SÆCVLVM I.

Der göttlichen Mutter zu Vñssen fallen
gedachte hundert Jahr.

Bei denen Wohlehrwürdigen Monserratenfer = Benedictinern auf
dem Berg Bezdiez, in dem Königlich Jung- Buzlauer Creiß, zu einem
lieblichen Geruch, und andächtiger Verehrung. An dem gnadenreichen Ge-
burtstag MARIE der gebenedeytesten Jungfräulichen Mutter Gottes fürge-
setzt worden. In dem Jahr Christi des HErrn: Ein tausend sieben
hundert sechs und sechzig, den achten Monats
Septembris.

CUM LICENTIA SUPERIORUM.

Prag, gedruckt bey Johanna Pruschin Wittib, durch Wenzel
Kanzendörff, Factoren.

Telo Jezusovo je kladeno do grobu

Ježiš po prvé klesá pod krížem.

Šimon Kyrenský pomáhá Ježiši nésti kríž.

Tělo Ježíšovo je kladeno do hrobu.

Dveře z hradní kaple na Bezdězu, dnes v kostele sv. Prokopa v Hodkovicích nad Mohelkou

Doksy, kostel sv. Bartoloměje a Nanebevzetí Panny Marie, socha Panny Marie Monserratské z Bezdezu

V **Cizkrajově** založil roku 1651 Bartoloměj, rytíř z Tanazoll-Zillu, kapli Panny Marie Montserratské, do níž umístil sochu přivezenou z Montserratu po děkovné pouti za uzdravení ze zranění v bitvě. Na místě kaple byl v letech 1712–1716 vystavěn poutní chrám s Božím hrobem, zrušený roku 1785, po jehož zániku byla socha přenesena do farního kostela v Cizkrajově a roku 1885 znovu umístěna do obnoveného poutního kostela.

